

**SPRAWOZADANIE Z
REALIZACJI PROGRAMU O
WSPIERANIU RODZINY
W ROKU 2023**

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r., poz. 177, Dz.U. z 2023r., poz. 818) Wójt Gminy składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

W odniesieniu do art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w roku 2023 zrealizowano następujące zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny:

1. Realizowano Gminny program wspierania rodziny na lata 2021-2023, którego celem strategicznym jest skuteczna ochrona dziecka i rodziny poprzez kreowanie funkcjonalnego i zintegrowanego systemu wsparcia rodziny naturalnej oraz organizowania pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. W roku 2023 w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny.

Asystent rodziny to osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać codzienne problemy, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Zajmuje się przede wszystkim motywowaniem i edukowaniem członków rodziny oraz poszukiwaniem wraz z nią siły w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami.

W czasie wspólnych działań z członkami rodziny:

- pomaga rodzinie wskazując jej zasoby,
- wskazuje miejsca gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc,
- doradza jak pielęgnować niemowlę, opiekować się i wychowywać dzieci, żeby były szczęśliwe i słuchały poleceń rodziców,
- pomaga w codziennej organizacji dnia rodziny, znajdowania sposobów spędzania wspólnego czasu rodziny,
- pokazuje jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe,
- doradza jak zarządzać pieniędzmi,
- informuje jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka,
- wyjaśnia jak wypełniać dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe,
- wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji,
- pomaga podnieść kwalifikacje zawodowe i znaleźć pracę,
- chroni dzieci przed niebezpiecznymi zachowaniami dorosłych.

W roku 2023 asystenci rodziny pracowali łącznie z 28 rodzinami, w których wychowuje się 62 dzieci. Jeden asystent był zatrudniony w pełnym wymiarze, drugi asystent wymiarze- 0,5 etatu do 31 września 2023r. W trakcie roku została zakończona praca z 14 rodzinami, w tym: z 10 rodzinami ze względu na osiągnięcie celów, z 3 z uwagi na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, 1 rodzina wyprowadziła się z terenu gminy. Dwie rodziny spośród wymienionych zostały zobowiązane do pracy z asystentem przez Sąd Rodzinny.

Asystent rodziny jest przydzielany rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Opracowuje plan pracy z rodziną, który ma na celu pomoc: w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych, pomocy w zatrudnieniu, podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, udzielenia wsparcia dzieciom i prowadzenia indywidualnych konsultacji wychowawczych. Współpracuje z sądem, jednostkami administracji rządowej i samorządowej, zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 12, ust. 1 powołanej ustawy, zatrudnieni asystenci rodziny posiadali wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika resocjalizacyjna, pedagogika, min. w zakresie pracy socjalnej. Asystentom stworzono możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach stacjonarnych i on-line dostępnych w roku 2023.

3. W roku 2023 z różnych form pomocy, w tym również pracy socjalnej w zakresie zadań zleconych i własnych gminy skorzystało 387 rodzin, a w nich 689 osoby. Pracownicy socjalni zatrudnieni w tutejszym Ośrodku w zakresie diagnozowania, analizy sytuacji dziecka i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie pracowali z **56 rodzinami, a w nich 145 osobami, zmagającymi się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.** Wśród nich były 22 rodziny niepełne i 11 rodzin wielodzietnych. Praca z rodziną polegała głównie na następujących działaniach:

a - zapewnieniu rodzinom przeżywającym największe trudności w procesie opiekuńczo-wychowawczym wsparcia i pomocy asystenta rodziny, kierowaniu do poradnictwa specjalistycznego, współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, zatrudnieniu w strukturach ośrodka pomocy psychologa specjalizującego się w pracy z dzieckiem i rodziną, bezpłatna pomoc psychologiczna i logopedyczna w siedzibie ośrodka. W

roku 2023 w ramach pomocy psychologicznej udzielono 430 porad i konsultacji 308 osobom, w tym 122-orgu dzieciom, w 122 rodzinach. Logopeda działający przy ośrodku zrealizował 520 godzin terapeutycznych i konsultacji dla 46 dzieci.

b - wzmocnieniu roli i funkcji rodziny oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny służące stabilności środowiska wychowawczego odbywało się za pomocą pracy socjalnej, współpracy z asystentami rodziny, wspieraniu lokalnego programu Karta Dużej Rodziny, z którego w 2023r. skorzystało 285 rodzin, nowe wnioski złożyły 94 rodziny.

c - podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców poprzez spotkania w szkole ze specjalistami, podczas spotkań zespołu ds. oceny sytuacji dziecka w trudnej sytuacji wychowawczej, w którym biorą udział min.: asystent rodziny, pracownik socjalny, wychowawca klasy, pedagog, kurator, rodzic.

d - świadczenie pomocy w zakresie integracji i reintegracji rodziny poprzez pracę socjalną, wsparcie i pomoc asystenta rodziny, nawiązywanie kontaktu i pracę z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wsparcie finansowe z ośrodka w tym zakresie; organizowanie imprez integracyjnych, rekreacyjnych, sportowych (np. zakupienie 50 biletów dla rodziców z dziećmi na spektakl muzyczny)

e- ustalenie zarządzeniem Kierownika GOPS zasad pracy asystenta rodziny, jej monitoringu, zakresu obowiązków, rodzaju prowadzonej dokumentacji. W ramach nadzoru i monitoringu pracy asystenta i jego współpracy z pracownikami socjalnymi oraz sytuacji rodzin będących pod opieką asystenta raz w miesiącu odbywa się spotkanie zespołu. Posiedzenie jest protokołowane i zawiera ocenę prawidłowości realizacji planu pracy, uwagi i zalecenia do dalszej pracy z rodziną.

f –gmina nie prowadzi placówki wsparcia dziennego z uwagi na brak możliwości lokalowych, ale funkcjonują inne formy wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. W dwóch szkołach gminnych funkcjonują świetlice i uczniowskie kluby sportowe, organizowane są kolonie i półkolonie w okresie wolnym od nauki. W zajęciach pozalekcyjnych w formie kół zainteresowań bierze udział znacząca liczba dzieci, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1 Liczba dzieci szkół gminnych korzystających ze wsparcia dziennego w postaci dodatkowych zajęć pozalekcyjnych- stan na dzień 30 września 2023r.

Zajęcia pozalekcyjne Koła zainteresowań	Liczba uczniów szkół podstawowych biorących udział
przedmiotowe	666
artystyczne	372
sportowe	147

Formą wsparcia uczniów są zajęcia specjalistyczne w szkołach i przedszkolach, min.: rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, dydaktyczno-wyrównawcze i socjoterapeutyczne, w których biorą udział min. dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego

Tabela Nr 2 Liczba uczniów szkół gminnych korzystających z specjalistycznych zajęć na terenie placówek- stan na dzień 30 września 2023r.

Zajęcia specjalistyczne dla dzieci i młodzieży	Liczba uczniów szkół podstawowych biorących udział	Liczba przedszkolaków biorących udział
korekcyjno-kompensacyjne	248	11
rewalidacyjne	56	9
dydaktyczno-wyrównawcze	298	0
logopedyczne	160	139
socjoterapeutyczne	13	0
rozwój kompetencji emocjonalno-społecznych	192	26
inne terapeutyczne	113	45

Przy GOPS działa wolontariat dla młodzieży a w bibliotekach publicznych działają kluby czytelnika min. dla dzieci. Gmina wspiera i dofinansowuje te działania.

Na mocy trójstronnej umowy pomiędzy Mazowieckim Centrum Pomocy Społecznej z Gminą Jaktorów i Stowarzyszeniem Monar w październiku 2023r. na terenie gminy powstał Ośrodek Wsparcia, który realizuje zadanie współfinansowane ze środków Województwa

Mazowieckiego na lata 2023-2024 pn. „Profesjonalna sieć wsparcia dla dzieci i młodzieży na Mazowszu.”

Ośrodek Wsparcia proponuje różne formy pracy z dziećmi i młodzieżą, w tym wsparcie indywidualne i grupowe: dla dzieci w wieku 1-6 lat -terapia wczesnej interwencji SI, dla dzieci 7-11 lat -światlica terapeutyczna, dla dzieci 12-18 lat -terapia indywidualna oraz trening skutecznego uczenia dla dzieci i młodzieży uczącej się. Dla rodziców dzieci objętych pomocą skierowane jest wsparcie indywidualne, min. w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych.

W trakcie procesu rekrutacyjnego do programu przyjęto 48 osób: 39 otrzymało wsparcie, pozostałe 9 oczekiwało na miejsce. Wśród osób zakwalifikowanych do wsparcia 2 mały orzeczenie o niepełnosprawności. Trudności w nauce, dysleksję lub orzeczenie o kształceniu specjalnym posiadało 19 osób. Problemy w szkole, trudności w procesie edukacyjnym i związane z tym kryzysy uzasadniają prowadzenie treningu skutecznego uczenia, który zwiększa kompetencje dzieci i młodzieży w zakresie uczenia się. Łączna ilość beneficjentów (uczestników) w 2023 roku -62 osoby, w tym 39 dzieci i 23 rodziców dzieci objętych wsparciem.

4. Współfinansowano pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W roku 2023r. za pobyt 14 dzieci w rodzinach zastępczych przekazano kwotę 59 993,53 zł, natomiast koszty za pobyt 2 dzieci w placówkach opiekuńczych wyniosły 53 938,06 zł. Art. 191 ust. 9 powołanej ustawy określa wydatki gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponoszone w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub odpowiedniej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

5. Sporządzono sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i przekazano wojewodzie mazowieckiemu w wymaganej wersji elektronicznej.

6. Asystent rodziny prowadzi monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Asystent przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Spotyka się z rodziną w ich miejscu zamieszkania, często towarzyszy członkom rodziny w załatwianiu spraw w różnych instytucjach. Początkowo spotkania z rodziną są częste, później coraz rzadsze jeśli rodzina poprawia swoją sytuację i rozwiązuje problemy. Asystent pomaga

rodzinie zrealizować jej cele oraz spełnić wymogi stawiane przez instytucje pracujące na rzecz dziecka i rodziny.

7. Asystent rodziny inicjował działalność Grupy Samopomocowej kobiet z problemem opiekuńczo-wychowawczym. Grupa działała od września 2013r., w roku 2022 zawiesiła swą aktywność. Grupa spotykała się regularnie w domach uczestniczek, a jej celem był rozwój osobisty i społeczny kobiet, wzrost ich samooceny, nabywanie i wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Z uwagi na trwające blisko trzy lata obostrzenia pandemiczne, zmiany życiowe uczestniczek, działalność grupy samopomocowej dla rodziców z problemem opiekuńczo-wychowawczym funkcjonującej przy tutejszym Ośrodku nie była kontynuowana w roku 2023.

8. W roku 2023 na zatrudnienie asystentów rodziny wydatkowano kwotę **138 965,00 zł** w tym, kwotę z umowy zawartej pomiędzy Wojewodą a JST na realizację rządowego programu wspierania rodziny „**Asystent Rodziny w 2023r.**”- **15 621,59 zł**.

9. W roku 2023 zgodnie z zarządzeniami Kierownika GOPS w zakresie realizacji zadań ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej stosowano:

-mechanizmy identyfikowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu objęcia ich wsparciem w formie pracy z rodziną lub pomocy w opiece i wychowaniu dziecka;

-zasady współpracy i sprawnej wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w udzielanie wsparcia rodzinom;

-narzędzia pozwalające na monitorowanie i ocenę realizacji zadań zawartych w Gminnym programie wspierania rodziny w celu planowania dalszych działań.

Aktualizowano również Katalog możliwego wsparcia dla osób i rodzin do których skierowano ustawę „Za życiem”

Potrzeby związane z realizacją zadań wykonywanych z zakresu wspierania rodziny

- Kontynuacja zatrudnienia asystentów rodziny – możliwość otrzymania dotacji celowej z budżetu państwa.

- Podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny.

- Podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się pracą z rodziną poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia.

- Zapewnienie środków na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
- Rozwój poradnictwa psychologicznego i logopedycznego, stworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci oraz powrót do funkcjonowania grupy samopomocowej kobiet.
- Realizacja ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w związku z urodzeniem dziecka z ciężką chorobą i niepełnosprawnością.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób, jednostek organizacyjnych i instytucji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.